

BAŘEVNOST OKEN A OKENIC JE POPSÁNA NA
STR. 2 a STR. 3
PODTRŽENÁ
V BODECH ① a ②.

MĚSTSKÝ ÚŘAD KROMĚŘÍŽ
STAVEBNÍ ÚŘAD

Oddělení státní památkové péče
767 01 Kroměříž, Velké náměstí 115

Sp. zn.: 02/002877/2021/Če *Ustavil*
Oprávněná úřední osoba: Ing. arch. Čeladníková Magda
Telefon.: 573 321 205
E-mail: magda.celadnikova@mesto-kromeriz.cz

Kroměříž, dne 17.02.2021
Počet stran: 5

Římskokatolická farnost Břest
Náves č.p. 18
768 23 Břest

Závazné stanovisko k akci „Restaurátorský záměr - soubor stavebně truhlářských výrobků, okna a okenice věže, kostel sv. Jakuba Staršího v Břestu“

Výroková část

Městský úřad v Kroměříži, stavební úřad, oddělení státní památkové péče, jako místně a věcně příslušný orgán státní památkové péče (dále „správní orgán památkové péče“) ve smyslu § 25 odst. 1 a § 29 odst. 2 písm. b/ zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů (dále jen „památkový zákon“), příslušný dle § 11 odst. 1 písm. b/ zák. č. 500/2004 Sb., správního řádu v platném znění (dále jen „správní řád“), na základě žádosti žadatele Římskokatolické farnosti Břest, IČ 46998250, zastoupené p. P. Mgr. Stanislavem Trčkou, Náves č. 18, Břest, podané dne 11.01.2021 ve věci „Restaurátorský záměr – soubor stavebně truhlářských výrobků, okna a okenice věže, kostel sv. Jakuba Staršího v Břestu“, vydává podle § 149 správního řádu a podle § 14 odst. 1 památkového zákona toto

z á v a z n é s t a n o v i s k o č. 19

„Restaurátorský záměr – soubor stavebně truhlářských výrobků, okna a okenice věže, kostel sv. Jakuba Staršího v Břestu“, na pozemku parc. č. 131, katastrální území Břest; kostel sv. Jakuba Staršího v Břestu je nemovitá kulturní památka zapsaná v Ústředním seznamu kulturních památek ČR s rej. č. 18590/7-5891, dle Památkového katalogu má kostel č. 1000129307;

(popis: jedná se o řemeslné práce na výplních okenních otvorů:

- 3 ks oken
- 4 ks okenic;

nové výplně okenních otvorů, případná jejich doplnění, budou z jehličnatého dřeva – borovice;

obnova oken:

- západní okno bude vyjmuto a bude provedeno nově v kopii - materiállové, tvarové, konstrukční
- u severního a jižního okna bude provedena demontáž, provedeno bude zpevnění konstrukčních spojů, doplnění zdegradované dřevní hmoty; čištění dřevěných prvků bude za pomoci horkovzdušné pistole, špachtle, kartáče; tmelení defektů – použit bude dvousložkový tmel na bázi polyesteru a přebroušení
- u všech oken budou nepoškozené skleněné výplně opětovně použity, poškozené budou nahrazeny novými - čiré sklo bude připevněno k rámu sklenářským tmelem
- aplikace nové povrchové úpravy u všech tří oken – dřevo bude napuštěno přípravkem na bázi lněné fermeže a terpentýnu, konečná povrchová úprava bude krycím pigmentovaným nátěrem na bázi lněné fermeže (výrobek Kreidezeit) a dle dochované historické barevnosti: vnitřní plocha – pískově žlutý odstín, vnější lícová plocha v odstínu tmavším červenohnědém
- kotvení oken - utěsnění rámu k ostění bude za pomoci těsnícího tmele, popř. těsnící šňůry, zajištění rámu v ostění bude pomocí ocelových úhelníků na hmoždinky

obnova okenic:

- okenice budou vyjmuty a osazeny budou nové okenice dle původního osazení – rozměrové, tvarové, konstrukční a materiálové kopie s využitím některých původních ocelových prvků - např. otočné závory na otvíravé okenice, zajišťovací olivy, otočné trny na výklopných rámech; u těchto původních prvků dojde k odstranění rzi a následnému nánosů inhibitoru koroze; povrchové úpravy budou shodné jako u okenních výplní; provedeno bude zajištění rámu v ostění za pomoci ocelových úhelníků na hmoždinky, utěsnění bude těsnícím tmelem);

dle „Restaauračního záměru – soubor stavebně truhlářských výrobků (okna a okenice věže), kostela sv. Jakuba Většího v Břestu“, datace 14.12.2020, vypracoval p. Bc. Zdeněk Holý, DiS, Návesní č.p. 564, 760 01 Zlín, je podle § 14 odst. 3 památkového zákona z hlediska státní památkové péče

p ř í p u s t n á

bez podmínek.

O d ů v o d n ě n í

Kostel sv. Jakuba Staršího v Břestu je kulturní památkou vedenou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR s rejstříkovým číslem 18590/7-5891. V Památkovém katalogu má kostel č. 1000129307.

Kostel sv. Jakuba se nachází v centrální části sídla a je pohledově dominantní stavbou. Jedná se o jednodílnou orientovanou stavbou s čtyřbokou, hranolovou, čtyřpatrovou západní věží, jejímž přízemím vede hlavní stup do kostela. Půlkruhově zaklenutý pískovcový portál vedoucí do podvěží má na klenáku vyznačen letopočet 1708. Věž byla r. 1742 poškozena požárem a v r. 1893 zvýšena o zvonové patro. Na nevelkou loď obdélného půdorysu na východě navazuje odsazený, pravoúhlý uzavřený presbytář. Loď při severním a jižním průčelí rozšiřují obdélné přístavby – kaple, ze severu sv. Anny, z jihu kaple Panny Marie Bolestné. V interiéru kostela jsou zastoupeny klenby křížové, pruské klenby mezi pasy, dosedající na pilastry s římskou hlavicí, dále klenby valené s výsečemi. Po severním boku presbytáře se nachází dvoupatrová sakristie. V rohu mezi severním bokem věže a západní stěnou kostelní lodi je vetknut polygonální kubus přesahující korunní římsu kostela, obsahující vnitřní točité schodiště.

Barokní přestavba kostela, spojená s vložením kleneb v presbytáři i lodi a výstavbou bočních přístavků lodi pochází z prvního desetiletí 18. století

Fasády člení nárožní liseny a profilovaná podstrešní římsa. Věž je členěna horizontálou masivní římsy, která odkazuje k původní výšce věže a dalšími římsami. V horní části věže ve středech nad hodinovými ciferníky se nachází půlkruhově zaoblená korunní římsa. Kostel kryje sestava zvalbených střeš. Z hřebene nad presbytářem vyrůstá sanktusník, završený jehlancem. Oproti kostelu značně převýšená západní hranolová věž je zastřešena vysokým jehlancem s krytinou z měděného plechu.

V závěru II. světové války byla věž využita jako střelna a byla výrazně poškozena její východní a západní strana. Dle historických fotografií okna i okenice měly tvar a proporce, které jsou shodné s dnešními okenními výplněmi.

Kostel je obklopen ohradní zdí oválného půdorysu. Špaletové střílny v ohradní zdi odpovídají spíše pozdnímu středověku, přelomu 15. a 16. století. Pozemek mezi zdí a kostelem je zčásti zatravněn, pochůzná plocha je kryta betonovými dlaždicemi.

Kostel sv. Jakuba Staršího v Břestu má architektonické prvky baroka, ale jeho historie je starší. Obdélná loď a i spodní část mohutné hranolové věže jsou patrně středověkého původu. Kostel představuje hodnotnou církevní architekturu pozdně středověkého původu. Významné je i historické interierové vybavení a realizace jednotlivých uměleckořemeslných prvků stavby.

Mezi chráněné památkové hodnoty kostela patří jeho historické stavební konstrukce včetně povrchových úprav, materiálová skladba, uměleckořemeslné prvky. Veškeré památkové hodnotné konstrukce, včetně detailů, by měly být každou stavební činností respektovány.

Okna věže kostela jsou prostá, jednoduchá, bez výrazného plastického zdobení, obdélníková, svisle orientovaná, završená nízkým segmentovým záklenkem, pouze lícové plochy jsou mírně sešikmeny směrem ke sklu; rozměry: v. 2400 mm x š. 1260 mm x tloušťka rámu 45 mm. Obdélníkové tabulky oken mají rozměry přibližně 275 x 375 mm. Okna se nachází na třech stranách věže – severní, západní a jižní.

Plocha oken je opticky rozčleněna na dvě svislá pole s půlkruhovým obloukem v horní části přiléhající svislou hranou k sobě. Tato pole jsou rozdělena jednou svislou příčkou uprostřed a čtyřmi horizontálními příčkami na deset prosklených polí, přičemž obě horní jsou přibližně čtvrtkruhová. Nad těmito dvěma plochami se klene půlkruhový oblouk s kruhovou prosklenou plochou uprostřed. Také zbývající výšece horního oblouku jsou proskleny. Všechny příčky a vlysy jsou v příčném průřezu velmi jednoduché, pouze lícové plochy jsou mírně zešíkmeny směrem k plochám skla, na rubových stranách jsou rámy zcela bez profilace, polodrážka se skly je jen vyplněna sklenářským tmelem. Všechna okna jsou pevná a neotvíravá, poškozená povětrnostními vlivy.

Původní barevná povrchová úprava téměř chybí. Patrně na okrajích prvků je, že vnitřní plochy byly opatřeny barevným pískově žlutým krycím nátěrem, zatímco plochy lícové byly upraveny tmavším červenohnědým krycím nátěrem. Shodné barevné provedení lze nalézt také na okenicích zvonového patra.

Konstrukční řešení oken: okenní rámy jsou jednoduše vloženy do ostění a z vnější strany přiléhají ke štukové šambráně. Zevnitř jsou rámy zajištěny několika ocelovými lavičnicí zatloučenými volně do cihlového zdiva. Samotný rám oken je zhotoven klasickými postupy a s využitím běžných truhlářských spojů. Rohové spoje rámu tvoří čepy a rozpory, svislé i horizontální příčky rámu jsou upevněny čepem do vydlabaných lůžek, v místě křížení příček je spojení vzájemným přeplátováním vlysů. Horní segmentová část okenních rámu je zhotovena jako vrstvená spárovka vzájemně přeplátovaná ve dvou vrstvách. Prostor mezi kruhovou plochou a vrcholy dvou oblouků rámu je vyplněn plným jehličnatým materiálem. Okenní tabulky jsou v rámech zajištěny na vnitřní straně sklenářskými trojúhelníčky a zatmeleny vrstvou sklenářského tmelu.

2 Okenice věže jsou umístěny v tzv. zvonovém patře, na všech čtyřech stranách věže. Okenice mají rozměry – v. 2900 mm x š. 1440 mm x hloubka rámu 200 mm. Barevná povrchová úprava je téměř neznatelná, dovést ale lze z vnitřní strany pískově žlutou a z exteriéru červenohnědou povrchovou úpravu. Okenice jsou konstruovány a tvarovány obdobně jako okna v nižším patře věže – jedná se o rám s půlkruhovým obloukem, který je rozdělen dvěma svislými nižšími rámy, taktéž ukončenými oblouky, nad nimiž je kruhová plocha. Horní oblouková část je volná, neuzavřená jakoukoliv výplní. Dva svislé nižší rámy jsou naopak vyplněny šikmo umístěnými vlysy okenic (lamelami). Na každé straně okenice je těchto lamel deset včetně horní segmentové. V současné době je na vnitřní straně okenic přidán jednoduchý rám s pletivem.

Konstrukční řešení okenic: všechny čtyři okenice jsou shodně zhotoveny jako vysoký rám v horní části s kružbou. Lamely ve výplních jsou šikmo upevněny do bočních vlysů rámu v šikmých drážkách v bočních vlysech a jsou pevné a nepohyblivé. Rám okenic v horní kružbové části je zhotoven jako vícevrstvý slepenec obloukových žeber, která jsou ve vrstvách vzájemně přeplátována. Extrémní namáhání povětrnostními vlivy má za následek rozlepení a prakticky úplné zničení této části okenic.

U jižní okenice je spodní část o výšce osmi lamel (tedy celá svislá část rámu po začátek oblouků) zhotovena jako dvoukřídlý otvíravý rám. Tato část se otevírá směrem ven. Každé křídlo je upevněno na třech pantech a uprostřed rámu zajištěno ocelovou otočnou závorou. Západní a východní okenice mají v pravé spodní části čtyři spodní lamely vloženy do samostatného rámu. Ten je dvěma ocelovými trny pod čtvrtou lamelou zachycen do bočnic vnějšího okenního rámu. Tak je umožněno vyklápění této části okenice směrem ven a ve sklopené poloze jsou zajištěny ocelovými olivami na vnitřní straně rámu.

Záměr žadatele je uveden ve výrokové části tohoto závazného stanoviska.

Správní orgán památkové péče požádal Národní památkový ústav územní odborné pracoviště v Kroměříži o odborné vyjádření k předmětnému záměru dopisem ze dne 14.01.2021, s datem doručení adresátovi dne 18.01.2021, v souladu s § 14 odst. 6 památkového zákona. Správnímu orgánu památkové péče jsou známy podstatné skutečnosti, žádost poskytuje dostatečné podklady pro posouzení žádosti, proto bylo upuštěno od ústního jednání a místního šetření. NPÚ ÚOP v Kroměříži k předmětné akci vydal odborné vyjádření s datací dne 03.02.2021, č.j. NPU-373/4548/2021, s datem doručení MěÚ Kroměříž téhož dne.

Ve vyjádření NPÚ ÚOP v Kroměříži, č.j. NPU-373/4548/2021, v oddíle Vyhodnocení žádosti, je uvedeno /citace/:

Vyhodnocení žádosti:

Národní památkový ústav na základě prostudování předložených podkladů a znalosti situace konstatuje, že posuzované práce nejsou v rozporu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot.

Zdůvodnění:

Předložený návrh prací sice nese název „Restaurátorský záměr“, nicméně navržené práce i charakter předmětu prací je čistě řemeslný. Celý navržený zásah je koncipován jako řemeslná obnova historických prvků spolu s výrobou kopií prvků, které již nelze dle posouzení restaurátora zachovat a repasovat tak, aby plnily svou funkci. Okna i okenice jsou namáhány povětrnostními vlivy, dřevo je degradované, povrchová úprava povětšinou chybí,

což má za následek výrazné narušení dřevní hmoty. Západní okno je napadeno dřevokazným hmyzem a řasami. Vzhledem k tomu, že restaurátor navrhuje zhotovení přesných kopií, a to jak z hlediska materiálového, tvarového i konstrukčního, lze tento návrh u předmětných řemeslných prvků akceptovat.

Návrh repase je kvalitně zpracovaný a počítá i s vynesemím a odsouhlasením konkrétní barevnosti v odstínu hnědočervené. Restaurátor předpokládá, že po vysazení oken bude nalezena originální barevnost právě v místě styku rámu s ostěním oken. Bude tak možné zvolit přesný odstín odpovídající odstínu původnímu.

Restaurátor neopomenul ani repasi kovových prvků, z nichž některé by bylo možné vrátit i na nově zhotovené okenice, taktéž stanovuje charakter zasklení oken, v němž respektuje původní způsob práce pomocí sklenářských úhelníků a sklářského tmelu na bázi fermeže a plavené křídý.

Doporučení:

Doporučujeme, aby byl průběh obnovy dokumentován a aby byla výsledná dokumentace předložena odborné organizaci k archivaci. Tyto dokumentace slouží jako podklad k budoucím opravám. /Konec citace/.

Dne 01.02.2021 bylo vydáno k akci usnesení, které se znamená do spisu, a to v souvislosti s novelizací zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu v platném znění, dle § 4 odst. 9, ve spojení s § 76 odst. 3 správního řádu. Správní orgán památkové péče zaslal o tomto usnesení vyrozumění, s datací 02.02.2021 žadateli a MěÚ Hulín, odboru rozvoje města a životního prostředí, oddělení územního plánování a stavebního řádu, nám. Míru č. 163, Hulín.

Správní orgán památkové péče doporučuje, aby se vlastník kostela dohodl se zpracovatelem na fotografickém dokumentování prací a jejich popisu v průběhu realizace. Finální zpráva z průběhu prací bude následně předána vlastníkově a pracovišti NPÚ ÚOP v Kroměříži, a to nejlépe do jednoho měsíce po dokončení prací.

Zahájení prací bude v předstihu minimálně dvou týdnů oznámeno správnímu orgánu památkové péče a pracovišti NPÚ ÚOP v Kroměříži. V průběhu prací budou svolávány pravidelné kontrolní dny za účasti zhotovitele, vlastníka nebo jeho zástupce, pracovníka NPÚ ÚOP v Kroměříži a správního orgánu památkové péče. Konečná barevná povrchová úprava výplní otvorů bude provedena na základě odsouhlasených vzorků k realizaci.

Při jakékoliv skutečnosti, která nemohla být známa a poznána z doposud provedených průzkumů, a která by měla vliv na změnu postupu prací, bude svolán kontrolní den, kde bude rozhodnuto o dalším postupu realizace.

Dle § 29 odst. 2 písm. g/ památkového zákona je povinností orgánu státní památkové péče provádět odborný dozor při realizaci akce a NPÚ ÚOP v Kroměříži vykonává odborný dohled nad prováděním prací dle § 32 odst. 2 písm. g/ památkového zákona.

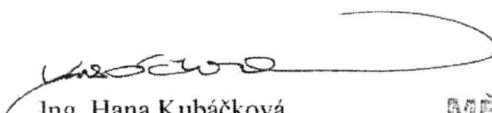
Vzhledem k zájmům státní památkové péče na této kulturní památce, po posouzení žádosti a předloženého návrhu, na základě odborného stanoviska Národního památkového ústavu územního odborného pracoviště v Kroměříži, dle § 14 odst. 6 památkového zákona bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto závazného stanoviska.

Správní orgán památkové péče na základě znalosti situace konstatuje, že posuzované práce nejsou v rozporu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot.

Smyslem péče o kulturní památky je zabránit jejich degradaci a přiblížit je původnímu vzhledu, jenž odpovídá jejich historickému významu i umělecké kvalitě.

Poučení

Toto závazné stanovisko je vydáváno dle § 149 správního řádu, není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a nelze se proti němu odvolat. Je úkonem učiněným dotčeným orgánem pro řízení vedené stavebním úřadem. Až proti rozhodnutí příslušného stavebního úřadu je možné podat odvolání, které umožní, aby bylo v souladu s ustanovením § 149 odst. 7 správního řádu toto závazné stanovisko přezkoumáno.

Ing. Hana Kubáčková
vedoucí stavebního úřadu
Městského úřadu Kroměříž

MĚSTSKÝ ÚŘAD
KROMĚŘÍŽ
stavební úřad

Příloha:

1 x Restaurátorský záměr – soubor stavebně truhlářských výrobků (okna a okenice věže), kostela sv. Jakuba Většího v Břestu

Obdrží:

Římskokatolická farnost Břest, Náves č.p. 18, 768 23 Břest

Město Hulín, Odbor rozvoje města a životního prostředí, odd. úz. plánování a stavebního řádu, IDDS: 2prbftx
sídlo: nám. Míru č.p. 162, 768 24 Hulín

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Kroměříži, IDDS: 2cy8h6t
sídlo: Riegrovo náměstí č.p. 3228/22, 767 01 Kroměříž I